

Kommunstyrelsen

Plats och tid	Kommunkontoret i Östhammar, kl. 8.00- 11.11
Beslutande	Jacob Spangenberg (C) Margareta Widén-Berggren (S) Tomas Bendiksen (S) Roger Lamell (S) Lisa Norén (S) Bertil Alm (C) Pär-Olof Olsson (M) Lennart Owenius (M) Lars O. Holmgren (BoA) Martin Wahlsten (-) Ylva Lundin (SD)
Övriga deltagande	Ej tjänstgörande ersättare: Jonas Lennström (S), Anna Frisk (S), Ann- Charlotte Grehn (S), Mika Muhonen (S), Josefine Nilsson (C), Fabian Sjöberg (M), Sabina Stål (KD) Nämndsekreterare Anna Tryblom Kommundirektör Peter Nyberg §§ 196-197, 203 Sektorchef samhälle Ulf Andersson § 198 Verksamhetschef gymnasieskola, vuxenutbildning och arbetsmarknadsenheten Zara Järvström § 201 Verksamhetschef växande kommun Marie Berggren, utredare Anna Bergsten § 203 Enhetschef kultur och bibliotek Marianne Pauhlon
Utses att justera	Pär- Olof Olsson (M) och Margareta Widén- Berggren
Justeringens plats och tid	Kommunkontoret i Östhammar tisdag den 27 september kl. 14.00.
Underskrifter	Paragrafer 194- 198, 200- 209
Sekreterare	Anna Tryblom
Ordförande	Jacob Spangenberg (C)
Justerande	Pär-Olof Olsson (M) Margareta Widén- Berggren (S)

ANSLAG/BEVIS

Justeringen har tillkännagivits genom anslag

Organ	Kommunstyrelsen
Sammanträdesdatum	2022-09-27
Datum för anslags uppsättande	2022-09-27
Anslags nedtagande	2022-10-20
Förvaringsplats för protokollet	Kommunhuset i Östhammar, Sektor verksamhetsstöd

Underskrift
Anna Tryblom

Kommunstyrelsen

§ 194.	Val av justerare	4
§ 195.	Fastställande av föredragningslista	4
§ 196.	Organisering av fastighetsförvaltningen	5
§ 197.	Principer för uthyrning av kommunens lokaler och anläggningar	6
§ 198.	Yttrande över förslag till kommuntal	8
§ 199.	Yttrande gällande förslag till nya Natura 2000-områden för sjöfåglar i enlighet med EU:s fågelskyddsdirektiv	10
§ 200.	Ansökan om medel ur Kärnavfallsfonden för slutförvarsorganisationens verksamhet i Östhammars kommun 2023	13
§ 201.	Remissvar promemoria om långsiktig finansiering av medverkan i slutförvarsfrågor 15	
§ 202.	Revidering av kommungemensam arbetsordning för deltagande på distans i kommunstyrelsen och nämnder	17
§ 203.	Information från kultur- och fritidsnämnden	18
§ 204.	Rapport från Upphandlingsenheten	19
§ 205.	Delegationsbeslut	20
§ 206.	Anmälningssärenden från nämnder	21
§ 207.	Anmälningssärenden från bolag, stiftelser, etc.	22
§ 208.	Anmälningssärenden, domslut, rapporter med mera	23
§ 209.	Information från kommunförvaltningen	24

Kommunstyrelsen

§ 194. Val av justerare

Beslut

Kommunstyrelsen utser Pär-Olof Olsson (M) och Margareta Widén Berggren (S) att justera dagens protokoll.

§ 195. Fastställande av föredragningslista

Beslut

Kommunstyrelsen fastställer föredragningslistan

Dnr KS-2022-403

§ 196. Organisering av fastighetsförvaltningen**Beslut**

Kommunstyrelsen har tagit del av informationen.

Ärendebeskrivning

Förvaltningen avser att för de fackliga organisationerna föreslå en samorganisering av delar av de funktioner som idag finns i olika sektorer och som förvaltar våra fastigheter.

Samorganiseringen syftar till att möta de risker och konsekvenser som identifierats.

Målsättningen är att åstadkomma en organisering som säkerställer en

1. God ekonomisk planering med styrning, kontroll och uppföljning
2. Affärsmässighet, hållbarhet och kvalitet i utförande och underlag
3. Nöjda kunder
4. Modern, välmående, utvecklande och hållbar arbetsplats
5. Tydliga processer där roller och överlämningar är väl definierade

Förslaget består bl.a. i att:

- Tydliggöra styrningen av den kommunala fastighetsförvaltningens mest centrala processer
- Ett ägarskap för dessa processer, som innebär att ansvar och förutsättningar fördelas ut i organisation
- Verksamheten samlas till en (1) enhet inom Sektor Samhälle och Väckande kommun där naturlig koppling inom flertalet processer finns till strategisk planering

Beslutsunderlag

Presenteras under mötet

Dagens sammanträde

Muntlig föredragning

Sektorchef samhälle Ulf Andersson föredrar ärendet.

Kommunstyrelsen

Dnr KS-2022-34**§ 197. Principer för uthyrning av kommunens lokaler och anläggningar****Beslut**

Kommunstyrelsen fastställer principer för uthyrning av kommunens lokaler och anläggningar i enlighet med bilaga. (Bilaga 1)

Förvaltningen ges uppdraget att – i nära samarbete med varje enskild återkommande hyresgäst – upprätta en individuell plan för genomförandet i enlighet med beslutsunderlaget. En lägesrapport för genomförandet ska redovisas till kommunstyrelsen tredje kvartalet 2023.

Ärendebeskrivning

Förvaltningen har på uppdrag av kommunstyrelsen – och med utgångspunkten att etablera ett mer rättvist och transparent tillvägagångssätt – processat fram ett förslag till principer för uthyrning av kommunala lokaler och anläggningar. I processen har hyresgäster hörts och intryck hämtats från såväl andra kommuner som SKR. I processen har även uppfattningar inhämtats från förtroendevalda politiker i Östhammars kommun.

Upprinnelsen till uppdraget var att nuvarande system för uthyrning upplevs som omodernt, ineffektivt och som ojämnt. Det finns en ambition från kommunens sida att komma till rätta med detta samtidigt som genomförandet innebär utmaningar både för kommunen och för flera av kommunens hyresgäster.

Beslutsunderlag

Principer för kommunens uthyrning av lokaler och anläggningar.doc

Dagens sammanträde

Muntlig föredragning

Sektorchef samhälle Ulf Andersson föredrar ärendet.

Beslutet skickas till

Peter Nyberg
Marie Berggren
Elin Dahm
Daniel Andersson
Krister Carlsson
Sara Ersund
Carola Emriksson
Elisabeth Lindkvist

Helen Åsbrink
Anna- Karin Bexelius,
Christina Stenhammar,
Lina Edlund

Dnr KS- 2022-536**§ 198. Yttrande över förslag till kommuntal****Beslut**

Kommunstyrelsen önskar en förändring av kommuntalen med en minskning från 35 till 25.

Reservation

Ylva Lundin (SD) och Martin Wahlsten (-) reserverar sig till förmån för Ylva Lundins (SD) yrkande med följande motivering:

Vi reserverar oss mot beslutet att kommunen önskar en minskning av antalet migranter från 35 till 25.

Östhammars kommun har sedan flera år varit den kommun som, efter Uppsala, tar emot flest migranter per år. Konsekvensen är att allt fler skattebetalande svenskar får se sig bli utan bostad då migranterna får gå före i bostadskön. Vi har också numera två socialt utsatta områden i Östhammarsbostadsbestånd som är en direkt konsekvens av den stora migrationen till kommunen.

Med anledning av ovanstående måste kommunen nu säga tvärt nej till någon ytterligare tilldelning från Migrationsverket. Kommuntalet för Östhammar måste alltså vara 0.

Ärendebeskrivning

Migrationsverket har presenterat sitt förslag till länstal gällande mottagande av nyanlända för år 2023. Länsstyrelsen inväntar regeringens beslut om länstalen men har skickat ut preliminära förslag till kommuntal. Länstalet för Uppsala län år 2023 förväntas vara 280 anvisade nyanlända, varav Östhammars kommun har tilldelats 35 anvisningar. Prognos för självbosättning av nyanlända är tio (10).

Det finns möjlighet till omfördelning inom länet i det fall två kommuner eller fler är intresserade av ett ökat respektive minskat kommuntal. Länsstyrelsen önskar synpunkter på föreslagna kommuntal senast 11 oktober 2022 för att möjliggöra en eventuell omfördelning.

En begäran av minskning av kommuntalen grundar sig i att Östhammars kommun de senaste åren haft en hög tilldelning av anvisningar i jämförelse med liknande kommuner i regionen. När årsantal inte uppfylls övergår det kvarvarande antalet i de flesta fallen till nästkommande år och läggs till det nya årets antal.

För 2022 (den 9 september) har vi tagit emot 21 personer och det kvarstår 12 anvisade nyanlända att ta emot. Migrationsverket har inte lämnat besked när 9 av dessa personer kommer. Det är troligt att en del av dessa kommer att anvisas under 2023. Under 2022 har vi även tagit emot 14 individer som anvisades 2021.

Kommunstyrelsen

Migrationsverkets årstal kring mottagande skiljer sig från kommunens i det att Migrationsverket räknar anvisningsbeslut tagna under perioden jan-dec aktuellt år. Kommunen i sin tur har mottagningstid mars till slutet av februari nästkommande år. (Ex: anvisningsbeslut sker 16 december 2020 från Migrationsverket, kommunen tar emot personen från Anläggningsboendet (ABO) efter årsskiftet 20/21 men anvisningen räknas till 2020.)

Mottagning av ABO och kvotflyktingar skiljer sig åt, där man med ABO delvis kan styra mottagningen. Mottagande av kvotflyktingar sker helt utifrån UNHCR och IOM:s möjligheter att få ut personerna ur det land de befinner sig i samt personens fysiska tillstånd att göra resan. Det kan ta ett år efter anvisning men räknas i Migrationsverkets system ändå till 2020 utifrån givet exempel. Det innebär att det kan komma många personer samtidigt alternativt tätt inpå, men ändå räknas till olika år.

Bostadsförsörjning

Den höga tilldelningen av anvisningar i kombination med för få, ej anpassade och i storleksordningen för små eller för stora lägenheter som kommunen får tillgång till av Östhammars hem påverkar möjligheten att ta emot det aviserade kommuntalet.

Beslutsunderlag

Preliminära läns- och kommunal Uppsala län 2023

Förslag på antal nyanlända som ska omfattas av anvisningar till kommuner och fördelning på länsnivå för 2023

Redogörelse för tillämpning av kriterier för fördelning av länstal 2023

Dagens sammanträde

Muntlig föredragning

Verksamhetschef gymnasieskola, vuxenutbildning och arbetsmarknadsenheten Zara Järvström föredrar ärendet.

Yrkanden

Ylva Lundin (SD) yrkar att kommunen ska begära minskning av kommuntalen till 0.

Propositionsordning

Ordförande ställer proposition på yrkandet och finner att kommunstyrelsen beslutar att avslå Ylva Lundins (SD) yrkande.

Beslutet skickas till

Länsstyrelsen i Uppsala län, [REDACTED] med kopia till handläggare Sofia Maherzi [REDACTED]

Zara Järvström, Christina Stenhammar, Anna- Karin Bexelius

Dnr KS 2022-488**§ 199. Yttrande gällande förslag till nya Natura 2000-områden för sjöfåglar i enlighet med EU:s fågelskyddsdirektiv****Beslut**

Kommunstyrelsen lämnar följande synpunkter på förslag till nya Natura 2000-områden för sjöfåglar, med fokus på förslaget gällande Gräsö östra skärgård.

Ärendebeskrivning**Konsekvenser och koppling till befintligt naturreservat**

I handlingarna finns ett avsnitt (kapitel 8) som ska beskriva vad ett utpekande av SPA-område kan innebära för olika verksamheter. I avsnittet görs översiktliga skrivningar men Östhammars kommun saknar en tydlig beskrivning av vilka konsekvenser utpekandet av Natura 2000-området får för kommunens utveckling, trots att regeringsuppdraget tydligt beskriver att Länsstyrelsen ska informera berörda fastighetsägare och andra sakägare om förslagen och om vilka konsekvenser de kan få.

Östhammars kommun anser att fågellivet är ett av flera viktiga naturvärden i Gräsö östra skärgård, värden som idag är skyddade genom bl.a. djurskyddsområden och naturreservat. Det beskrivs inte hur Natura 2000-områdets bevarandeplan och skyddsform relaterar till gällande föreskrifter i Gräsö östra skärgårds naturreservat eller djurskyddsområden. Hur påverkas åtgärder av överlappande skydd i allmänhet, finns det konflikter mellan de skyddsvärden och inriktningar de olika skyddsformerna har, finns det föreskrifter inom naturreservatet som med ett överliggande Natura 2000-område kan få andra konsekvenser för åtgärder i området. Sådana frågeställningar bör presenteras i underlagsmaterialet.

Rekreation, besöksnäring, fritidsbåtar och bostadsutveckling

Östhammars kommun arbetar för en levande landsbygd och för att öka utbudet av bostäder, service och arbetstillfällen i hela kommunen. För kommunens kustnära landsbygd utgörs en betydande del av platsattraktiviteten av de värden kust och hav erbjuder. Kommunen anser att det i underlaget saknas konsekvensbeskrivningar för hur avsedda åtgärder riskerar drabba möjligheten för befintligt och potentiellt framtida näringsliv, besöksnäring, bostadsutveckling och säsongsbosende i de berörda områdena.

Kommunen har ett nära samarbete med flera angränsande kustkommuner kring utveckling av farleder och besöksnoder. Det behöver beskrivas hur befintliga och planerade farleder kan påverkas av förslaget till nya och utvidgade Natura 2000-områden.

Yrkesfiske, fritidsfiske och jakt

Kommunstyrelsen

Konsekvenser för yrkesfiskare behöver beskrivas mer ingående. Kommunens småskaliga kustnära yrkesfiskare bedriver skyddsjakt på säl och skarv. Remiss borde ha gått även till fiskeorganisationerna.

Östhammars kommun anser också att det bör beskrivas hur förslaget kommer att påverka avvägningen och prioriteringen mellan förvaltning av fisk och förvaltning av olika fågelarter. De grundarna vikarna längs Gräsö är mycket viktiga för fiskreproduktionen. Det är även orsaken till att området är så betydelsefullt för många fågelarter. Det kan då vara problematiskt med stora kolonier av storskarv i just detta område, då det får stor påverkan på fiskreproduktionen och därmed övriga fågelarter. Grunda vikar längs Gräsö är även känsliga ur övergödningshänseende, vilket stora kolonier av storskarv kan påverka negativt. Det behöver beskrivas hur skyddsjakt, fiskreproduktion och möjligheter till skrämselåtgärder påverkas av att denna art tas upp som skyddsvärd i det föreslagna Natura 2000-området.

Dialog med berörda

Östhammars kommun vill betona vikten av god dialog med berörda fastighets- och sakägare. Kommunen uppfattar att det varit brister i vilka sakägare som fått information om förslaget och anser även att underlaget brister i beskrivningen av vilka konsekvenser förslaget kan få för berörda fastighets- och sakägare. Dessa brister riskerar att leda till att information som kan vara av avgörande betydelse för bevarandet av arterna inte kommer fram till länsstyrelsen.

Om området utses till Natura 2000-område och en bevarandeplan ska tas fram vill kommunen betona vikten av öppenhet och dialog med samtliga berörda fastighets- och sakägare. Utöver att bidra med kunskap om tidigare och nuvarande skötsel finns det hos dessa aktörer en stor lokal kunskap om området och även stort engagemang för området och dess karaktär.

Bakgrund

Östhammars kommun har sökt och fått förlängd remisstid till 27 september, varför ärendet kräver omedelbar justering och inskickande till Länsstyrelsen i Uppsala län.

Länsstyrelserna har fått regeringsuppdrag att utse fler Natura 2000-områden för fågel (SPA-områden) i de områden som pekats ut som IBA (Important Bird and Biodiversity areas) av BirdLife. Bakgrunden är att Sverige inte pekat ut tillräckligt mycket marina SPA-områden. För Uppsala län handlade det om två kustområden som var IBA-områden. Där ingick inte Gräsö östra skärgård. Det området identifierades istället av Länsstyrelsen i deras möjlighet att granska de marina IBA-områden som inte ingick i uppdraget men är viktiga för fågellivet.

Länsstyrelsen har nu berett kommunen möjlighet att inkomma med synpunkter på förslag till utvidgning av tre Natura 2000-områden samt utpekande av ett nytt Natura 2000-område enligt fågeldirektivet (SPA).

Förslaget innebär att en stor del av Gräsö östra skärgård kommer att bli Natura 2000-område, en omfattande utvidgning av två befintliga och i sammanhanget relativt små Natura 2000-områden; Västerbådan, Lågagrundet och Hållet, Blåbådan. Området har samma avgränsning som naturreservatet Gräsö östra skärgård.

Kommunstyrelsen

Beslutsunderlag

Remiss - Förslag till nya Natura 2000-områden för sjöfåglar

Redovisning av förslag till nya SPA-områden i Uppsala län med bilagor

Beslutet skickas till

Beslutet skickas 27 september, varför omedelbar justering på kommunstyrelsens sammanträde krävs. Ange diarienummer 511-4691-21 i ämnesraden.

Marie Berggren

Anna Bergsten

Camilla Andersson

Dnr KS-2022-548**§ 200. Ansökan om medel ur Kärnavfallsfonden för
slutförvarsorganisationens verksamhet i Östhammars kommun
2023****Beslut**

Kommunstyrelsen beslutar att, i enlighet med förvaltningens förslag till ansökan, ansöka om medel ur Kärnavfallsfonden för slutförvarsorganisationens arbete under 2023. Östhammars kommun ansöker om 3 556 000 kronor för verksamhet under 2023. (Bilaga 2)

Ärendebeskrivning

Östhammars kommun har enligt lagen (2006:647) om finansiering av kärntekniska restprodukter (finansieringslagen) möjlighet att få ersättning från Kärnavfallsfonden för kostnader som kommunen har för prövning av frågor om slutförvaring av restprodukter och för information till allmänheten i frågor som rör hantering och slutförvaring av använt kärnbränsle och kärnavfall.

Östhammars kommun har sedan 1995, när SKB påbörjade undersökningar för ett slutförvar för använt kärnbränsle i Forsmark, haft en slutförvarsorganisation. Organisationens sammansättning och uppdrag har varierat genom åren beroende på var i processen prövningarna befunnit sig. Kommunfullmäktige beslutade om organisationens nuvarande uppdrag i november 2021 (§ 304, 2021-11-30).

Slutförvarsorganisationens nuvarande uppdrag omfattar bl.a. att granska och bedöma de handlingar som Svensk Kärnbränslehantering (SKB) presenterar i sina ansökningar om slutförvarsanläggningar i Östhammars kommun och att ansvara för information och kommunikation till allmänheten i slutförvarsfrågor. Förvaltningens förslag till ansökan är skrivet med utgångspunkt i resultatet från slutförvarsorganisationens planeringsdag som hölls den 1 september 2022.

En kommuns ansökan om medel ur Kärnavfallsfonden ska ges in till Riksgäldskontoret senast tre månader före den period som ansökan avser. Det innebär för Östhammars kommun att ansökan ska vara inlämnad till Riksgälden senast den 30 september 2022 för att kunna följa verksamhets- och budgetår 2023. I ansökan ska det anges vilka åtgärder och verksamheter som ska genomföras under den period som ansökan avser och den beräknade kostnaden för dessa.

Beslutsunderlag

Bilaga: Förvaltningens förslag på ansökan om medel ur Kärnavfallsfonden för 2023

Kommunstyrelsen

Beslutet skickas till

Riksgälden ([REDACTED])

Strålsäkerhetsmyndigheten [REDACTED]

Verksamhetsstöd [REDACTED]

Slutförvarsenheten

Chef Växande kommun

Dnr KS-2022-493

§ 201. Remissvar promemoria om långsiktig finansiering av medverkan i slutförvarsfrågor**Beslut**

Kommunstyrelsen beslutar att anta förvaltningens förslag till yttrande över miljödepartementets promemoria om långsiktig finansiering av kommuners och ideella föreningars medverkan i slutförvarsfrågor. (Bilaga 3 och 4)

Ärendebeskrivning

Östhammars kommun mottog den 11 juli 2022 en remiss från miljödepartementet gällande promemorian "Långsiktig finansiering av kommuners och ideella föreningars medverkan i frågor om slutförvar".

Remissen avser ändringar i lagen om finansiering av kärntekniska restprodukter (finansieringslagen) och förordningen om finansiering av kärntekniska restprodukter (finansieringsförordningen). De föreslagna ändringarna innebär bland annat att berörda kommuner ges möjlighet till ersättning från kärnavfallsfonden för ytterligare insatser (till exempel att följa den stegvisa prövningen) och att ideella föreningar åter får möjlighet till ekonomiskt stöd från kärnavfallsfonden.

Syftet med de föreslagna ändringarna är, enligt promemorian, "att säkerställa att en allsidig bedömning och granskning av slutförvaringens miljö- och säkerhetskONSEKVENSER kan äga rum och att allmänheten ges insyn i arbetet med slutförvaring av använt kärnbränsle och radioaktivt driftavfall".

Östhammars kommun har genom åren drivit frågan om finansiering av kommunernas arbete med slutförvarsfrågor kopplade till bland annat den stegvisa prövningen enligt kärntekniklagen. 2019 skickade Östhammars kommun tillsammans med Oskarshamns kommun in en hemställan om ändringar i finansieringslagen (bilaga 2). Östhammars kommun har under de senaste åren även överklagat flera beslut om medel ur kärnavfallsfonden.

Remissvar ska ha kommit in till Miljödepartementet senast den 11 oktober 2022.

Beslutsunderlag

Bilaga 3. Förvaltningens förslag till remissvar gällande promemorian

Bilaga 4. Östhammars och Oskarshamns kommuns hemställan om ändringar i finansieringslagen

Promemorian och övrig information om remissen finns på [regeringens hemsida](#).

Kommunstyrelsen

Dagens sammanträde

Muntlig föredragning

Utredare Anna Bergsten och Verksamhetschef växande kommun Marie Berggren föredrar ärendet.

Beslutet skickas till

Miljödepartementet (Remissvar bör lämnas per e-post till [redacted] och med kopia till [redacted] Ange diarienummer M2022/01542 och remissinstansens namn i ämnesraden på e-postmeddelandet. Svaret bör lämnas i två versioner: den ena i ett bearbetningsbart format (t.ex. Word), den andra i ett format (t.ex. pdf) som följer tillgänglighetskraven enligt lagen (2018:1937) om tillgänglighet till digital offentlig service. Remissinstansens namn ska anges i namnet på respektive dokument.)

Marie Berggren

Anna Bergsten

Kommunstyrelsen

Dnr KS-2022-585**§ 202. Revidering av kommungemensam arbetsordning för deltagande på distans i kommunstyrelsen och nämnder****Beslut**

Kommunstyrelsen antar revideringen av kommungemensam arbetsordning för deltagande på distans i kommunstyrelsen och nämnder avseende ny lydelse under § 2 enligt följande: Ordförande avgör om sammanträdet kan genomföras digitalt och vilka funktioner som behöver delta på den fysiska plats som angivits på kallelsen. (Bilaga 5).

Kommunstyrelsen ger förvaltningen i uppdrag att revidera rutinen för deltagande på distans i nämnder och kommunstyrelsen i enlighet med detta beslut.

Ärendebeskrivning

I enlighet med det som står skrivet i Reglemente för styrelse och nämnder (Bilaga 3, KF § 184/ 2021), under § 44 har kommunfullmäktige tillåtit deltagande på distans, med stöd av 5 kap 16 § kommunallagen.

I kommungemensam arbetsordning för deltagande på distans i kommunstyrelsen och nämnder regleras formen för deltagandet på distans.

För att få redundanta, förenklade och effektiviserade politiska sammanträden är Kommungemensam arbetsordning för deltagande på distans i kommunstyrelse och nämnder, i behov av revidering.

Tidigare skrivning

I Kommungemensam arbetsordning för deltagande på distans i kommunstyrelsen och nämnder framgår för närvarande:

§2 Ordförande och sekreterare ska alltid delta i sammanträdesrummet som angetts på kallelsen till sammanträdet. Vice ordförande bör delta i sammanträdesrummet.

Ny skrivning

§2 Ordförande avgör om sammanträdet kan genomföras digitalt och vilka funktioner som behöver delta på den fysiska plats som angivits på kallelsen.

Beslutsunderlag

Kommungemensam arbetsordning för deltagande på distans i kommunstyrelsen och nämnder (Bilaga 1, KS § 122/200)

Beslutet skickas till

Nämnder och kommunstyrelse

Kommunförvaltningens ledningsgrupp via Peter Nyberg, för fördelning av uppdrag

Kommunstyrelsen

Dnr KS-2022-4

§ 203. Information från kultur- och fritidsnämnden

Beslut

Kommunstyrelsen tar del av informationen

Ärendebeskrivning

Information från kultur- och fritidsnämnden om aktuella frågor.

Dagens sammanträde

Muntlig föredragning

Ordförande för kultur- och fritidsnämnden Jonas Lennström, Sektorchef samhälle Ulf Andersson och enhetschef kultur och bibliotek Marianne Pahlson föredrar ärendet.

Kommunstyrelsen

Dnr KS-2022-4

§ 204. Rapport från Upphandlingsenheten

Beslut

Kommunstyrelsen tar del av informationen.

Beslutsunderlag

Rapport från Upphandlingsenheten

Dnr KS-2022-4

§ 205. Delegationsbeslut

Beslut

Kommunstyrelsen godkänner redovisningen av delegationsbeslut.

Ärendebeskrivning

Inga delegationsbeslut har anmälts.

Protokoll från kommunstyrelsens utskott finns i arbetsrummet.

Beslutsunderlag

Handlingarna publiceras separat i arbetsrummet

Kommunstyrelsen

Dnr KS-2022-4

§ 206. Anmälningssärenden från nämnder

Beslut

Kommunstyrelsen tar del av informationen

Ärendebeskrivning

Inga handlingar har inkommit.

Kommunstyrelsen

Dnr KS 2022-4

§ 207. Anmälningssärenden från bolag, stiftelser, etc.

Beslut

Kommunstyrelsen tar del av informationen

Ärendebeskrivning

Inga handlingar har inkommit.

Kommunstyrelsen

Dnr KS-2022-4**§ 208. Anmälningssärenden, domslut, rapporter med mera****Beslut**

Kommunstyrelsen tar del av informationen.

Ärendebeskrivning

Beslut från olika organ, rapporter och skrivelser som anmäls till kommunstyrelsen som information.

a) Aktuellt i slutförvarsfrågan

Diarienummer: KS-2022-4

Rapport för perioden 2022-08-30 – 2022-10-25. Rapporten omfattar av senaste nytt om slutförvarsansökningarna och övrig aktuell information.

Beslutsunderlag

Handlingarna publiceras separat i arbetsrummet

Kommunstyrelsen

Dnr KS-2022-4

§ 209. Information från kommunförvaltningen

Beslut

Kommunstyrelsen tar del av informationen.

Ärendebeskrivning

Information i aktuella frågor från kommunförvaltningen.

Dagens sammanträde

Muntlig föredragning

Kommundirektör Peter Nyberg informerar om pågående projekt, bland annat om försäljningen av stadsnätet.

Kommunalråden avtackas av Peter Nyberg eftersom det är mandatperiodens sista kommunstyrelsesammanträde. Kommunalråden tackar kommunstyrelsen för sin tid som kommunalråd.

PRINCIPER FÖR KOMMUNENS UTHYRNING AV LOKALER OCH ANLÄGGNINGAR

BAKGRUND

Kommunens lokaler och anläggningar hyrs ut i så stor utsträckning det är möjligt med hänsyn till efterfrågan och de önskemål som finns med hänsyn till de ordinarie kommunala verksamheternas egna behov.

Uthyrningen av kommunens lokaler och anläggningar följer antagna principer. Dessa träder successivt i kraft från verksamhetsåret 2023. Principerna vilar på utgångspunkterna att

- stimulera kommunens aktiva föreningsliv,
- beakta likabehandlings- och objektivitetsprincipen,
- underlätta rutiner för bokning/nyckelhantering/betalning/uppföljning/säkerhet, samt
- bidra till intäktshöjande effektiviseringar och ger mer kostnadstäckning för de faktiska kostnader som kommunen har i samband med uthyrning.

PRINCIPER

- o Kommunen är villig att hyra ut anläggningar och verksamhetslokaler (objekt) som anses lämpliga för uthyrning och villkoren för uthyrningen kan vara differentierad.
- o Objekt som kommunen hyr ut och villkor för uthyrningen synliggörs på kommunens hemsida. Uthyrningen tillåts inte äventyra krav på kvalitet, säkerhet och de behov den ordinarie verksamheten har.
- o Hyran som kommunen tar ut ska åtminstone täcka en schablonmässigt beräknad kostnad för administration, slitage och städning samt i förekommande fall andra särkostnader för uthyrningen (not 1)
- o Uthyrning av objekt i andra hand kan tillåtas – men då endast efter särskild överenskommelse om det och beslut i lägst utskott från Kommunstyrelsen
- o Vid misstanke om att aktiviteter som uppvigling, hets mot folkgrupp eller andra brott kan förekomma, får kommunen neka uthyrning.
- o Om flera hyresgäster ansöker om att hyra samma objekt vid samma tillfälle, så har kommunen att prioritera i enlighet med rutiner som beskrivs där ansökan om att få hyra registreras
- o Avsteg från dessa principer ska i varje enskilt fall beslutas av utskott från Kommunstyrelsen.

GENOMFÖRANDE

För många av våra hyresgäster och för den kommunala förvaltningen innebär dessa principer att förutsättningar och rutiner behöver förändras. För att vara framgångsrik i den förändringen ges införandet av principerna en genomförandetid fram till som längst årskiftet 2024/25. Det innebär samtidigt att kommunen och hyresgästen behöver påbörja anpassningar som anses nödvändiga under 2023.

En del i detta är införandet av ett digitalt bokningssystem, som bl.a. ger möjlighet för privatpersoner, föreningar eller näringslivsaktörer att ansöka om att få hyra ett visst objekt. Ansökan behandlas enligt fastställd rutin beskriven på kommunens hemsida. Rutinerna innebär också att kommunens säkerhetskontroller och nyckelhantering anpassas.

Kommunen kan teckna överenskommelse om skötsel av vissa anläggningar och lokaler med t.ex. en ideell förening. När så sker ska det vara tydligt vilket ansvar och åtagande både föreningen och kommunen har. Den som tecknat sådan överenskommelse med kommunen kan inte utgå från att anläggningen i sin helhet disponeras uteslutande av den som tecknat överenskommelsen. Även detta måste tydligt framgå av överenskommelsen.

Ordningsregler för respektive objekt ska tydligt framgå för hyresgästen i samband med att hyresöverenskommelsen träffas och är bindande för hyresgästen

Vid lokala förenings- och studieorganisationers verksamhet för barn och unga till och med 20 år ska alltid en ansvarig person, som av föreningen eller studieorganisationen är utsedd som ledare för verksamheten, fysiskt närvara vid varje aktivitet. Den utsedda ledaren ska vara minst 18 år.

Not 1)

Hyresgäst kan, inom ramen för befintligt bidragssystem, söka stöd hos såväl kommunen, som annan aktör för att täcka del av (eller hela kostnaden för hyran)

Sektor Samhälle
Anna Bergsten

Datum
2022-09-12

Dnr
KS-2022-548

Sid
1 (5)

Riksgälden
103 74 Stockholm

Ansökan om medel ur Kärnavfallsfonden för 2023

Östhammars kommun ansöker härmed om medel ur Kärnavfallsfonden för slutförvarsorganisationens arbete under 2023.

Sökande: Östhammars kommun
Organisationsnummer: 212000-0290
Adress: Box 66, 742 21 Östhammar
Telefonnummer: 0173-860 00
E-post: [Redacted]

Sökt belopp: 3 556 000 SEK
Konto för utbetalning: Bankgiro [Redacted]

Bakgrund

Svensk kärnbränslehantering AB (SKB) ansökte 2011 om tillstånd för att bygga ett slutförvar för använt kärnbränsle i Forsmark i Östhammars kommun. I januari 2022 beslutade regeringen att tillåta uppförande och drift av slutförvaret. Ansökan handläggs fortsatt av Mark- och miljödomstolen och Strålsäkerhetsmyndigheten.

2014 ansökte SKB om tillstånd för att bygga ut det befintliga slutförvaret för kortlivat låg- och medelaktivt avfall (SFR) i Forsmark. I december 2021 beslutade regeringen att tillåta utbyggnad och fortsatt drift av SFR. Ansökan handläggs fortsatt av Mark- och miljödomstolen och Strålsäkerhetsmyndigheten. Huvudförhandling i tillståndsprövningen enligt miljöbalken planeras att hållas i månadsskiftet november-december 2022.

Östhammars kommun har enligt lagen (2006:647) om finansiering av kärntechniska restprodukter (finansieringslagen) möjlighet att få ersättning från Kärnavfallsfonden för kostnader som kommunen har för prövning av frågor om slutförvaring av restprodukter och för information till allmänheten i frågor som rör hantering och slutförvaring av använt kärnbränsle och kärnavfall.

Slutförvarsorganisationen och dess uppdrag

I Östhammars kommun bildades 1995, i samband med att det påbörjades platsundersökningar för ett slutförvar för använt kärnbränsle i Forsmark, en slutförvarsorganisation. Sedan det blev klart att SKB tänkt ansöka om utbyggnad av SFR har slutförvarsorganisationen även haft i uppdrag att följa den prövningen.

Slutförvarsorganisationen och dess uppdrag har förändrats under åren beroende på var i processen prövningarna befunnit sig. I samband med att Forsmark valdes som plats för slutförvaret för använt kärnbränsle 2009, bildades en slutförvarsorganisation bestående av tre olika arbetsgrupper. Sedan 2019 består slutförvarsorganisationen av två särskilda grupper; granskningsgruppen och referensgruppen.

Granskningsgruppen består av 15 ledamöter med representanter från samtliga partier i kommunfullmäktige. Granskningsgruppen har bland annat i uppdrag att följa prövningarna av slutförvarsanläggningar i Östhammars kommun och de handlingar som SKB och andra parter presenterar i prövningarna.

Referensgruppen består av samtliga ledamöter i Östhammars kommunfullmäktige samt representanter från bland annat grannkommuner och lokala miljöorganisationer. Referensgruppen ansvarar för information och kommunikation till allmänheten.

Det finns även tre tjänstepersoner anställda på kommunen som arbetar med slutförvarsfrågan.

Verksamhetsplan för slutförvarsorganisationen 2023

Östhammars kommuns arbete med slutförvarsfrågan är helt beroende av hur ansvariga aktörer hanterar slutförvarsärendena och av vad som kommer att hända i prövningarna under slutet av 2022 och under 2023. Det innebär att kommunen vid framtagandet av denna verksamhetsplan inte vet i vilken omfattning den har att hantera eventuella nya handlingar i prövningarna, vilka utbildningar, föredrag mm som kommer att vara aktuella att delta i eller i vilken utsträckning och vad det finns behov av att informera allmänheten om. Omfattningen av kommunens arbete under 2023 beror med andra ord på andra aktörers agerande och kommunen behöver ha en kompetent, välinsatt och flexibel organisation med beredskap att agera efter den utveckling som sker i prövningarna.

Östhammars kommuns ansökan och verksamhetsplan för slutförvarsorganisationen 2023 är att se som ett ramverk inom vilket kommunen planerar att arbeta under det kommande året. Vid verksamhetsplaneringen har dock kommunen utgått från att tillståndsbeslut om SFR fattas under början av 2023 och att tillståndsprövningen av kärnbränsleförvaret pågår under hela 2023.

Kunskapsuppbyggnad och omvärldsbevakning

Under 2023 planeras fortsatt kunskapsuppbyggnad och omvärldsbevakning i slutförvarsorganisationen.

I **kunskapsuppbyggnaden** ingår bl a att följa och bedöma frågor som uppstår i tillståndprocesserna för att kunna informera allmänheten. I det arbetet ingår bl a att granska handlingar som SKB och andra parter lämnar in i prövningarna. Detta arbete genomförs främst av tjänstepersoner och ledamöter i granskningsgruppen, eventuellt med stöd av konsult beroende på hur prövningarna utvecklas.

I och med valet hösten 2022 kommer nya ledamöter att väljas in i gransknings- och referensgruppen från den 1 januari 2023. Utbildningsinsatser kommer att behövas för bygga upp kunskapen om slutförvarsfrågor hos de nya ledamöterna. En stor del av denna utbildning kommer genomföras av slutförvarsorganisationens tjänstepersoner men det kan även bli aktuellt med externa utbildare/föreläsare. En serie med studiebesök på olika kärntekniska anläggningar påbörjades i början av 2020 för den då nybildade granskningsgruppen. I och med pandemin kunde dock enbart ett av de planerade studiebesöken genomföras. Studiebesöksserien planeras att återupptas under 2023.

Omvärldsbevakningen avser så väl nationell som internationell utveckling på slutförvarsområdet. Denna verksamhet omfattar t ex inläsning och deltagande i externa utbildningar, föredrag och seminarier men även studiebesök och egna anordnade utbildningar, föredrag och seminarier. Detta arbete genomförs främst av tjänstepersoner och ledamöter i granskningsgruppen.

Verktyg för omvärldsbevakning används för att säkerställa god mediebevakning.

Anordna föredrag, seminarier mm

Östhammars kommun planerar att under 2023 anordna föredrag och seminarier med tema som berör de pågående prövningarna samt andra aktuella frågor om hantering och slutförvaring av använt kärnbränsle och kärnavfall. Det planeras dels för föredrag och seminarier som är öppna för allmänheten men det kan även bli aktuellt med mer riktade insatser till vissa grupper, till exempel skolelever. Både granskningsgruppen och referensgruppen deltar i de öppna mötena.

Under 2022 har slutförvarsorganisationen arbetat med en informationsfilm riktad till högstadieelever. Kopplat till filmen finns även ett utbildningsunderlag till lärare. Under 2023 planerar slutförvarsorganisationen att arbeta aktivt med att nå ut med denna film och utbildningsunderlaget till högstadieskolorna i kommunen.

Övrig information till allmänheten

Östhammars kommun har under de senaste åren erbjudit en rundtur i kommunen för nyinflyttade och planerar att göra det även under 2023. Rundturerna är ett viktigt inslag i kunskapsuppbyggnaden om slutförvarsfrågor hos våra nya kommuninvånare.

Slutförvarsorganisationen skickar regelbundet ut nyhetsbrev, annonserar i lokaltidningar om aktuella frågor och ansvarar någon vecka under året för kommunens Instagram-konto. Slutförvarsorganisationen deltar även löpande som utställare vid t ex mässor som anordnas i kommunen. Dessa informationskanaler planeras att användas även under 2023.

Östhammars kommun har en hemsida för slutförvarsfrågan, www.slutforvarforsmark.se, som även under 2023 planeras att utvecklas och hållas aktuell.

Budget för slutförvarsorganisationen 2023

I nedanstående tabell redovisas planerade verksamheter och förväntade kostnader för de verksamheter som beskrivs i verksamhetsplaneringen ovan. Belopp i kursiverad text utgör del av ovanstående kostnadspost.

	Kostnad (SEK)
Gemensamma kostnader	
Löner	
Slutförvarsenheten ¹	1 300 000
<i>Chef</i>	150 000
<i>Utredare</i>	450 000
<i>Kommunikatör</i>	600 000
<i>Ev. projektanställning</i>	100 000
Verksamhetsstöd ²	140 000
Arvode till ledamöter	650 000
<i>Granskningsgruppen³</i>	400 000
<i>Referensgruppen⁴</i>	250 000
Licenskostnader ⁵	441 000
<i>Tjänstepersoner</i>	13 500
<i>Granskningsgruppen</i>	67 500
<i>Referensgruppen⁶</i>	360 000
Datorer till Granskningsgruppen ⁷	150 000
Övriga verksamhetskostnader ⁸	200 000
Kunskapsuppbyggnad och omvärldsbevakning	
Seminarier ⁹	25 000
Rese- och logikostnader ¹⁰	60 000
Konsulter/tjänster ¹¹	200 000
Verktyg för omvärldsbevakning	30 000
Studiebesök	100 000
Anordna föredrag, seminarier mm	
Konsulter/tjänster ¹²	70 000
Annonsering ¹³	25 000
Övriga kostnader ¹⁴	25 000
Övrig information till allmänheten	
Busstur ¹⁵	15 000
Annonser och tryckt material ¹⁶	75 000
Hemsida ¹⁷	50 000
TOTALT	3 556 000

¹ Slutförvarsorganisationens tjänstepersonorganisation bestående av totalt 1,5 tjänster fördelat på chef (10%), utredare (50%), kommunikatör (75%) och eventuell projektanställning (15%).

- ² Verksamhetsstöd som HR, ekonomi- och redovisning, fakturering, diarietföring mm. Kostnaden utgår från en schablon som indexuppräknas årligen.
- ³ Ersättning till ledamöter i granskningsgruppen för deltagande i möten, seminarier, studiebesök, informationsinsatser mm. Ledamöterna har även ett fast arvode.
- ⁴ Ersättning till ledamöter i referensgruppen för deltagande i möten och utbildningar.
- ⁵ Licenskostnad per dator och år har, baserat på tidigare års kostnader, uppskattats till 4 500 kr.
- ⁶ Antalet ledamöter har uppskattats till 80. Exakt antal ledamöter kommer att vara beroende av valresultatet och hur många av referensgruppens ledamöter som även ingår i granskningsgruppen.
- ⁷ Nya datorer till granskningsgruppens 15 ledamöter. Datorbyte sker i enlighet med rutin vid start av ny mandatperiod.
- ⁸ Kostnader för kontors- och möteslokaler, förbrukningsmaterial, telefon- och datorutrustning mm.
- ⁹ Kostnader för deltagande i externa seminarier, utbildningar mm.
- ¹⁰ Resor (inkl. boende) till och från föredrag, seminarier, studiebesök mm.
- ¹¹ Expert och konsultstöd (t ex miljöjuridiskt stöd).
- ¹² Arvode till föreläsare, ljud- och ljus tekniker mm.
- ¹³ Annonsering i tidningar inför föredrag öppna för allmänheten mm.
- ¹⁴ Kostnader för lokal, fika, gåva till föreläsare mm.
- ¹⁵ Hyra av buss, lunch mm i samband med busstur för nyinflyttade.
- ¹⁶ Annonsering i tidningar, kostnader för tryckning av informationsmaterial mm.
- ¹⁷ Utvecklingskostnader för hemsidan.

För Östhammars kommun

Jacob Spangenberg
*Kommunstyrelsens ordförande
och firmatecknare*

Margareta Widén Berggren
*Kommunstyrelsens 1:e vice ordförande
och firmatecknare*

Miljödepartementet
M2022/01542

Remissvar promemoria om långsiktig finansiering av kommuners och ideella föreningars medverkan i slutförvarsfrågor

Östhammars kommun mottog den 11 juli 2022 en remiss från miljödepartementet gällande promemorian "Långsiktig finansiering av kommuners och ideella föreningars medverkan i frågor om slutförvar".

Remissen avser ändringar i lagen (2006:647) om finansiering av kärntekniska restprodukter (finansieringslagen) och förordningen (2017:1179) om finansiering av kärntekniska restprodukter (finansieringsförordningen). De föreslagna ändringarna innebär bland annat att berörda kommuner ges möjlighet till ersättning från kärnavfallsfonden för ytterligare insatser (till exempel att följa den stegvisa prövningen enligt kärntekniklagen) och att ideella föreningar åter får möjlighet till ekonomiskt stöd från kärnavfallsfonden.

Syftet med de föreslagna ändringarna är, enligt promemorian, "att säkerställa att en allsidig bedömning och granskning av slutförvaringens miljö- och säkerhetskonsekvenser kan äga rum och att allmänheten ges insyn i arbetet med slutförvaring av använt kärnbränsle och radioaktivt driftavfall".

Bakgrund

Idag har kommuner, enligt finansieringslagen, möjlighet att få ersättning från kärnavfallsfonden dels för kostnader för prövning av frågor om slutförvaring av restprodukter (4 § 7) och dels för kostnader för information till allmänheten i frågor som rör hantering och slutförvaring av använt kärnbränsle och kärnavfall (4 § 8). Nuvarande lagstiftning möjliggör inte ekonomisk ersättning från kärnavfallsfonden för kommuners arbete med frågor kopplade till prövningen enligt kärntekniklagen.

Östhammars kommun har genom åren återkommande betonat vikten av kommunens fortsatta roll i prövningen och betydelsen av finansiering för att möjliggöra kommunernas fortsatta deltagande. 2019 skickade Östhammars kommun tillsammans med Oskarshamns kommun in en hemställan om ändringar i finansieringslagen. I hemställan framförde kommunerna att finansieringslagen bör ändras så att kommuner kan få ersättning för kostnader kopplade till alla steg

av prövningen enligt såväl miljöbalken som kärntekniklagen; från platsvalsprocessen till eventuella insatser efter förslutning samt alla steg däremellan. Östhammars kommun har under de senaste åren även överklagat flera beslut om medel ur kärnavfallsfonden.

I juni 2021 tillsatte miljödepartementet en utredning om långsiktig finansiering för kommuner och ideella miljöorganisationers medverkan i frågor om slutförvar (M 2021:B).

Östhammars kommuns synpunkter

Östhammars kommun är positivt till den översyn av finansieringslagstiftningen som gjorts och de föreslagna lagändringarna. I promemorian framförs bland annat de komplexa frågorna och de långa processerna som skäl för att långsiktigt säkerställa att kommunerna har tillräckliga ekonomiska resurser för att bidra i de fortsatta processerna. Om ändringarna träder i kraft innebär det ökade möjligheter för kommuner att få ersättning för att delta i den stegvisa prövningen, för att granska forsknings- och utvecklingsprogrammet (Fud) samt för att följa och bedöma den fortsatta miljöprövningen och för att medverka i årliga samråd om lokala miljöfrågor.

Kommunen är även positiv till att ideella föreningar åter ges möjlighet till ersättning från kärnavfallsfonden för arbete med frågor om slutförvar för använt kärnbränsle samt att möjlighet skapas, via statligt stöd, för föreningar att långsiktigt arbeta med andra frågor gällande radioaktivt avfall. Kommunen anser att föreningarnas bidrag till processen, även på lokal nivå, varit och fortsatt är av stor betydelse. Föreningarna har bidragit till en allsidig bedömning och öppenhet och det är viktigt att de även fortsatt ges möjligheter att delta.

Även om Östhammars kommun är positivt till de föreslagna lagändringarna anser kommunen att promemorian i några delar är otydlig och/eller att ytterligare lagändringar behövs, vilket utvecklas vidare nedan. Kommunen har valt att fokusera på de ändringar som gäller kommunernas finansiering.

Kommunernas deltagande genom hela processen

Östhammars kommun anser, vilket framförts tidigare, att kommunernas möjlighet till ersättning bör omfatta alla steg av prövningen enligt såväl miljöbalken som kärntekniklagen; från platsvalsprocessen till eventuella insatser efter förslutning samt alla steg däremellan.

De i promemorian föreslagna lagändringarna ökar kommunernas möjligheter att delta under perioden mellan tillståndsbeslut och det att anläggningen tas i rutinmässig drift. Östhammars kommun har inga invändningar mot att det under den period som anläggningen är i rutinmässig drift i huvudsak är de lokala säkerhetsnämnderna som på lokal nivå följer arbetet och informerar allmänheten men har synpunkter gällande vissa andra delar av processen.

Innan ansökan lämnas in

Östhammars kommun har sedan 1996 när de inledande platsundersökningar påbörjades i Forsmark fått ersättning från kärnavfallsfonden för att delta i arbetet med slutförvaret för använt kärnbränsle (kärnbränsleförvaret). Denna möjlighet

har varit en viktig, kanske till och med avgörande, grund för kommunens deltagande i denna komplicerade, långvariga och unika process.

De föreslagna lagändringarna omfattar inte perioden innan en ansökan lämnas in. I promemorian (sidan 23) framhålls dock att kommunerna inte har möjlighet till ersättning ur kärnavfallsfonden enligt 4 § 7 a finansieringslagen för kostnader innan en ansökan lämnats in, exempelvis kostnader för deltagande i samråd. Östhammars kommun uppfattar dock att kommunerna, med stöd i 4 § 8 finansieringslagen, har möjlighet till ersättning redan innan ansökan lämnats in. Denna möjlighet till ersättning, som en del av kunskapsuppbyggnaden för att kunna informera allmänheten, omfattar enligt kommunens uppfattning samt erfarenheter från tidigare ansökningar även deltagande i samråd. Om kommunen uppfattat detta fel och skrivningen i promemorian avser en skärpning av tillämpningen av befintlig lagstiftning anser kommunen att detta behöver ses över.

I de nu pågående ärendena om kärnbränsleförvaret och utbyggnaden av slutförvaret för kortlivat låg- och medelaktivt avfall (SFR) är denna inledande del av processen passerad men med tanke på att Svensk Kärnbränslehantering AB (SKB) planerar för ytterligare ett slutförvar (slutförvar för långlivat låg- och medelaktivt avfall, SFL) anser Östhammars kommun att det fortsatt är en viktig fråga. Det är i promemorian otydligt vilka slutförvar kommunerna kan få ersättning för att informera allmänheten om (se under rubriken "Information till allmänheten" nedan) men om nuvarande lagstiftning i denna del enbart omfattar kärnbränsleförvaret borde det innebära att berörda kommuner i nuläget inte har möjlighet att få ersättning från kärnavfallsfonden för att följa processen och tidigt informera allmänheten i den kommande processen för SFL.

Östhammars kommun föreslår i första hand att lagstiftningen ändras så att kommunerna tydligt ges möjlighet till ersättning för information till allmänheten även gällande övriga slutförvar (se nedan). Om denna ändring inte görs anser kommunen att lagen på annat sätt bör ändras så att möjlighet skapas för ersättning till berörda kommunerna att delta i processen redan innan ansökan lämnas in. Ett tidigt och kompetent deltagande från berörd kommun förbättrar och underlättar i kommande steg av processen.

Tillståndsprovning enligt kärntekniklagen

I promemorian (sidan 25) förtydligas att kommunerna inte får ersättning för deltagande i tillståndsprovningen enligt kärntekniklagen. Det framförs dock att kostnader för att följa och bedöma tillståndsprocesserna för att informera allmänheten även fortsättningsvis ger rätt till stöd ur kärnavfallsfonden.

Östhammars kommun har viss förståelse för att denna del av kommunernas deltagande inte kan finansieras av fondmedel men vill i sammanhanget betona den gränsdragningsproblematik som detta innebär både för kommunerna och för Riksgälden som granskar kommunernas användning av medel. En problematisk gränsdragning är mellan att bygga kunskap för att informera allmänheten och för att ta fram underlag till yttrande. Kommunerna har en liten organisation för hantering av dessa frågor och samma personer är engagerade både i att informera allmänheten och i att ta fram underlag till yttranden. En annan problematisk gränsdragning är mellan provningen enligt miljöbalken och provningen enligt kärntekniklagen. Underlagen till provningarna går i varandra

och det kan därför bli svårigheter i att dra gränser mellan vad kommunen gör inom vilken prövning. Dessa svårigheter innebär inte att det är omöjligt att göra gränsdragningen men med erfarenhet från de senaste årens granskning av användning av medel vill kommunen lyfta denna problematik.

Tillståndsprövning enligt miljöbalken

I promemorian framförs vidare att kommunerna inte har rätt till ersättning från kärnavfallsfonden för medverkan i tillståndsprövsprocessen enligt miljöbalken som tar vid efter regeringens tillåtlighetsbeslut. Även i denna del har dock kommunen, enligt promemorian, möjlighet till ersättning för kostnader kopplade till information till allmänheten.

Östhammars kommun uppfattar den skrivning som framförs i promemorian som en skärpning i tolkningen av vad kommunerna kan få ersättning för från kärnavfallsfonden. Både Östhammars kommun och Oskarshamns kommun har för 2022 beviljats medel för att delta i tillståndsprövningen om utbyggt SFR respektive utökad lagringskapacitet i Clab (centralt mellanlager för använt kärnbränsle). Östhammars kommun har i sin ansökan för 2022 specificerat en kostnadspost gällande deltagande i eventuella huvudförhandlingar och miljöjuridiskt stöd inför och i samband med huvudförhandling. Detta är även ett exempel på den gränsdragningsproblematik som nämndes ovan. Deltagandet är motiverat för att bygga kunskap för att kunna informera allmänheten men kommunerna är även part i prövningen. För Östhammars kommun är det även viktigt att delta i tillståndsprövningen för att följa upp det som kommunen framfört i tillåtlighetsprövningen.

Östhammars kommun har förståelse för den problematik, kopplad till miljöbalkens regler om ersättning för rättegångskostnader, som ersättning för att följa tillståndsprövningen innebär. Slutförvarsfrågan är dock en mycket komplex fråga och, som även framförs i promemorian, berörda kommunerna behöver hantera och ta ställning till frågor som går utöver de som uppkommer vid mer konventionella industrianläggningar. Östhammars kommun anser därför att det finns tillräckliga skäl för att kommunernas möjlighet till ersättning från kärnavfallsfonden även ska omfatta deltagande i tillståndsprövningen.

Inför och efter förslutning

De i promemorian föreslagna ändringarna gällande kommunernas rätt till ersättning från kärnavfallsfonden för deltagande i den stegvisa prövningen upphör i samband med att anläggningen tas i rutinmässig drift. Som nämnts ovan har kommunen inga invändningar mot att det under perioden med rutinmässig drift är den lokala säkerhetsnämnden som följer slutförvarsfrågan på lokal nivå men kommunerna anser dock att det kan finnas anledning att se över möjligheterna för ersättning till kommunerna under avveckling och förslutning.

I och med de ändringar i lagen (1984:3) om kärnteknisk verksamhet (kärntekniklagen) som infördes under 2020 krävs det nu tillstånd från regeringen för att slutligt försluta ett geologiskt slutförvar. Även om det ligger långt fram i tiden anser Östhammars kommun att det bör finnas en lagstiftad möjlighet för kommunerna att delta även i denna del av prövningen samt att få ersättning för detta arbete via kärnavfallsfonden. I viss mån kanske det möjliggörs genom kunskapsuppbyggnad för information till allmänheten och medverkan i samråd

om lokala miljöfrågor men kommunen anser att det hade varit önskvärt med ett förtydligande i denna del.

Information till allmänheten

I promemorian föreslås inga ändringar kopplat till kommunernas möjlighet till ersättning för information till allmänheten. Det finns dock en otydlighet i promemorians beskrivning gällande dessa nuvarande möjligheter till ersättning (5.3). I andra stycket på sidan 23 står det "I motsats till vad som gäller kostnader kopplade till kommunens prövning enligt ovan är kostnaderna för information till allmänheten begränsad till information i frågor som rör hantering och slutförvaring av använt kärnbränsle." I nästa stycke på samma sida står det "Sammantaget är kommunernas rätt till ersättning i den fortsatta processen för att få till stånd ett slutförvar för använt kärnbränsle och kärnavfall och för utbyggnaden av slutförvaret för radioaktivt driftavfall, SFR 2, begränsad till kostnader för att följa och bedöma processen i den mån det behövs för att allmänheten ska kunna informeras." Kommunen uppfattning är att dessa två meningar motsäger varandra och det hade varit önskvärt med ett förtydligande i denna del.

Östhammars kommun anser att kommunerna har en viktig roll när det gäller information till allmänheten även angående SFR och SFL. Kommunen anser att finansieringslagen bör ändras så att det tydligt framgår i lagstiftningen att även dessa slutförvar omfattas av det som kommunerna kan få ersättning för gällande information till allmänheten.

Övriga synpunkter

Informationsbevarande för framtida generationer

I promemorian framförs att kommunens kostnader för informationsbevarande för framtida generationer inte ska omfattas av kärnavfallsavgifter. Ställningstagandet motiveras, som kommunen tolkar det, i huvudsak med att det i dagsläget saknas närmare detaljer om informationsbevarande och vilka roller berörda aktörer kommer att ha. Kommunerna har enligt förslaget möjlighet till ersättning för att granska Fud-programmet där redovisning av informationsbevarande kommer att ingå. Möjlighet till ytterligare ersättning bedöms därför inte motiverat.

Östhammars kommun har förståelse för detta ställningstagande men vill dock göra ett tillägg. Kommunen tolkar den föreslagna lagstiftning som att kommunerna även har möjlighet att följa utvecklingen inom frågor om informationsbevarande för att informera allmänheten.

Internationella insatser

Sverige är ett av de länder i världen som kommit längst i att hitta en lösning för hantering av använt kärnbränsle. Med anledning av den framgångsrika svenska platsvalsprocess får Östhammars kommun många förfrågningar om att till exempel ta emot besökare från andra länder och delta i olika internationella möten och arbetsgrupper.

Östhammars kommun bidrar gärna till detta internationella arbete men anser inte att det vare sig är möjligt eller rimligt att bekosta dessa internationella insatser

med kommunala skattemedel. Kommunen motsätter sig dock inte det som framförs i promemorian gällande att det saknas skäl för att, utöver det som ingår som ett led i kommunens informationsinsatser till allmänheten, bekosta internationella insatser med medel ur kärnavfallsfonden. I promemorian lyfts dock att annan finansiering kan övervägas i den mån kommunernas deltagande internationellt kan anses vara lämpligt. Östhammars kommun ser positivt på detta förslag och tror att Sverige har mycket att vinna på ett flera olika aktörer i slutförvarsfrågan bidrar i det internationella arbetet.

Ansökan och utbetalning av medel från kärnavfallsfonden

Östhammars kommun anser att det är lämpligt att även se över lagstiftningen gällande ansökan och utbetalning av medel till kommuner. Enligt § 34 finansieringsförordningen ska ansökan lämnas in senast tre månader före den period ansökan avser. Enligt den praxis som utvecklats ska kommunerna i slutet av september varje år lämna in en ansökan om medel för kommande kalenderår. Kommunerna har även att betala kompensation för utebliven avkastning på de medel som inte använts (17 § 2 finansieringslagen).

Kommunerna är i sin planering av verksamheten helt beroende av övriga aktörers agerande och det är ofta svårt att beräkna och bedöma vilka insatser kommunen behöver göra när ansökan lämnas in. Då 17 § 2 finansieringslagen tidigare inte tillämpats för kommuner har Östhammars kommun i sin ansökan om medel tagit höjd för dessa osäkerheter och sen oftast lämnat tillbaks relativt stora belopp i samband med redovisningen av verksamhetsåret. I och med att 17 § 2 finansieringslagen börjat tillämpas även för kommunerna blir det dyrt för kommunen att hantera osäkerheterna på det sättet.

Tillståndshavarna har möjlighet att under året justera sin ansökan om medel och det finns även möjlighet för dem att ansöka om medel i efterhand. Även om kommunernas belopp är av en annan dignitet än tillståndshavarnas så hade det varit önskvärt med en större flexibilitet för kommunernas ansökan om medel.

Datum
2019-11-27

Dnr
KS-2019-729
KS 2019/001008

Sid
1 (3)

Slutförvarsenheten
Marie Berggren
Anna Bergsten

Tillväxt- och Näringslivskontoret
Bodil Liedberg Jönsson

Till Miljödepartementet

Hemställan om ändring i lag (2006:647) om finansiering av kärntekniska restprodukter

Förslag till ändring

Östhammars kommun och Oskarshamns kommun (Kommunerna) anser att 4 § i lag (2006:647) om finansiering av kärntekniska restprodukter (finansieringslagen) bör ändras så att kommunerna även ges möjlighet till ersättning för kostnader för arbete med provningen enligt lag (1984:3) om kärnteknisk verksamhet (kärntekniklagen). Möjligheten till ersättning för en kommuns arbete bör omfatta alla steg av provningen enligt såväl miljöbalken (1998:808) som kärntekniklagen; från platsvalsprocessen till eventuella insatser efter förslutning samt alla steg däremellan.

Bakgrund

Kommunerna har under flera decennier aktivt deltagit i processer rörande Sveriges hantering av radioaktivt avfall från det svenska kärnkraftsprogrammet. Kommunernas deltagande bygger på tre viktiga förutsättningar; frivillighet, förmåga och finansiering, där förmågan att delta är beroende av finansiering.

Arbetet med att hitta lämpliga platser för slutförvaring av såväl använt kärnbränsle som annat radioaktivt avfall förutsätter frivillighet och aktivt deltagande i processerna för de kommuner som berörs. Deltagandet innebär en förhållandevis stor arbetsinsats för en kommun, oavsett kommunens storlek. För att möjliggöra kommunernas medverkan i dessa mycket komplexa processer har det skapats ekonomiska förutsättningar genom finansiering via Kärnavfallsfonden.

Båda kommunerna ansöker årligen om medel ur Kärnavfallsfonden för sitt arbete med slutförvarsfrågor. I Riksgäldens beslut om medel till Östhammars kommun för 2019 (dnr 2018/937) fick kommunen avslag på den del av ansökan som avsåg arbete med beredning av yttrande till Strålsäkerhetsmyndigheten samt över planen för forskning, utveckling och demonstration (Fud-programmet).

Östhammars kommun överklagade Riksgäldens beslut men regeringen avslag överklagandet (dnr M2019/00088/Ke). Avslaget motiverades med att de kostnader som kommunen eventuellt kan ha för att yttra sig i samband med prövningen enligt kärntekniklagen inte omfattas av finansieringslagen.

Nuvarande lagstiftning

Vilka kostnader som kommunerna har möjligt att få ersättning för via Kärnavfallsfonden regleras i 4 § punkt 7 och 8 i finansieringslagen. De kostnader som anges i punkt 7a är kostnader som kommunerna har för prövning av frågor om slutförvaring av restprodukter och de kostnader som anges i punkt 8 är kostnader för information till allmänheten i frågor som rör hantering och slutförvaring av använt kärnbränsle och kärnavfall.

I förarbetena (Prop. 2016/17:199 s. 41) anges närmare att de kostnader som avses är kommunernas kostnader för kommunfullmäktiges prövning enligt 17 kap. 6 § första stycket i miljöbalken när en ansökan om att få upprätta en slutförvarsanläggning inom kommunen har lämnats in. De kostnader som kommuner eventuellt kan ha för att vilja yttra sig i samband med prövning av samma anläggning enligt kärntekniklagen omfattas däremot inte.

Enligt såväl Riksgäldens som regeringens beslut (se ovan) är inte heller kommunernas eventuella kostnader för arbete med Fud-programmet sådana kostnader som ska ersättas enligt finansieringslagen.

Motivering till föreslagen lagändring

Nuvarande lagstiftning möjliggör inte ekonomisk ersättning från Kärnavfallsfonden för kommuners arbete med frågor kopplade till prövningen enligt kärntekniklagen. Den möjlighet till ersättning som finns i nuvarande lagstiftning är kopplad till den så kallade kommunala vetorätten i miljöbalken.

Kommunerna har i och med vetorätten en central roll i slutförvarsfrågan men kommunernas roll är inte enbart kopplad till vetot. Processer kopplade till prövning av anläggningar för hantering av kärnkraftens restprodukter är mycket komplexa och pågår under lång tid. För att säkerställa en öppen och hållbar process krävs det att värdkommuner för denna typ av anläggningar ges möjlighet att delta aktivt i planering och prövning enligt både miljöbalken och kärntekniklagen. Detta gäller under lång tid efter det att beslut har fattats i vetofrågan. Efter att tillstånd meddelats i prövningarna enligt de båda lagstiftningarna fortsätter den stegvisa prövningen enligt kärntekniklagen. Kommunerna anser att en värdkommun ska ha både rätt till fortsatt insyn och möjlighet att delta i den stegvisa prövningen. För att det ska vara möjligt behöver kommunerna ges ekonomiska förutsättningar för detta.

Inom ramen för miljöbalksprövningen har kommunerna en viktig roll även efter ett eventuellt tillstyrkande i kommunfullmäktige. Kommunerna föreslås delta i dialogforum och avrapportering av omvärldsbevakning. Kommunerna är positivt inställda till detta men det måste skapas ekonomiska förutsättningar för detta.

Prövningen enligt de båda lagstiftningarna är starkt knutna till varandra. För att få en helhetsbild och förstå processen anser Kommunerna att det är viktigt att följa båda prövningarna. Inte minst Fud-programmet utgör ett viktigt underlag för att få en helhetsbild och djupare förståelse för frågorna.

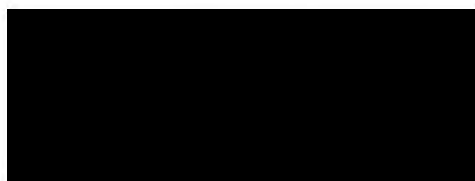
Kommunerna uppmärksammar även att det i förarbetena (Prop. 2016/17:199 s. 41) står att de kostnader som avses i finansieringslagen är de som en kommun har "när en ansökan om att få upprätta en slutförvarsanläggning inom kommunen har lämnats in". Om detta innebär att de kommuner som kan komma att bli aktuella för platsundersökning och lokalisering av ett slutförvar för långlivat låg- och medelaktivt avfall (SFL) inte har möjlighet till ersättning från Kärnavfallsfonden förrän ansökan lämnats in anser Kommunerna att även denna del av lagstiftningen behöver ändras. Finansiering för kommunernas deltagande under de inledande samråden måste vara en självklarhet. Ett tidigt och kompetent deltagande från såväl kommuner som allmänhet och andra berörda parter förbättrar och underlättar kommande steg i processen.

Kommunerna anser att deras bidrag, med bland annat lokal kunskap och lokala frågeställningar, har förbättrat och även framöver kommer att bidra till att viktiga frågor lyfts fram och belyses under tillståndprocesserna. Flera parter, bland annat Strålsäkerhetsmyndigheten och Kärnavfallsrådet, har betonat kommunernas betydelse för planerings- och prövningsprocessen för slutförvaret och Clink. För att möjliggöra att kommunerna ska ha förmåga att bidra med relevanta och väl underbyggda bidrag genom hela processen krävs att det finns god kompetens i dessa frågor inom den kommunala organisationen. I en värdkommun för denna typ av verksamhet krävs en kompetens utöver vad en kommun i vanliga fall behöver ha. Kommunerna bör även ha möjlighet att vid behov ta in extern och oberoende expertis för att kunna belysa frågor av särskild vikt för kommunerna och dessas invånare.

Den öppenhet som hittills präglat slutförvarsfrågan är viktig för att skapa förtroende för processen och för förankring och förståelse i lokalsamhället. Även här ser Kommunerna att kommunen har en viktig roll. Kommuninvånarna och de lokala organisationerna vänder sig i första hand till kommunen för att framföra sina synpunkter.

Det är en förutsättning för kommunernas deltagande att deras arbete är fullt ut finansierat. Kommunernas invånare ska inte belastas med kostnader för en nationell angelägenhet som omhändertagande av hela landets radioaktiva avfall. Hanteringen av det använda kärnbränslet och kärnavfallet är en nationell fråga, inte en kommunal angelägenhet. Det är därför inte rimligt att enskilda kommuner ska bära kostnader för att bevaka och följa dessa processer. Utan extern finansiering har kommunerna högst begränsade möjligheter att delta i processen.

För Östhammars kommun

Jacob Spangenberg
Kommunstyrelsens ordförande

För Oskarshamns kommun

Andreas Erlandsson
Kommunstyrelsens ordförande

§ 272

Dnr KS 2019/001008-2

Hemställan om ändring i lag (2006:647) om finansiering av kärntekniska restprodukter

Kommunstyrelsens beslut

Oskarshamns kommun hemställer, tillsammans med Östhammars kommun, om lagändring gällande lag (2006:647) om finansiering av kärntekniska restprodukter, den så kallade finansieringslagen, i enlighet med bifogad skrivelse.

Jäv

Mathias Karlsson (L) anmäler jäv och deltar inte i handläggningen av ärendet.

Ärendet

Både Oskarshamns och Östhammars kommun har under mer än 25 år deltagit aktivt i de processer som är kopplade till Sveriges hantering av radioaktivt avfall från det svenska kärnkraftsprogrammet. Kommunernas arbete har finansierats med bidrag som årligen söks ur Kärnavfallsfonden. Denna möjlighet regleras i lag (2006:647), finansieringslagen.

Enligt beslut som meddelades av Riksgälden avseende Östhammars kommuns ansökan om medel för 2019 är det med nuvarande lagstiftning inte möjligt för kommunerna att få ersättning för kostnader som är kopplade till prövning enligt kärntekniklagen. Därmed finns inte heller någon möjlighet att använda bidraget från kärnavfallsfonden till att granska de rapporter som tas fram inom Fud-programmet (Forskning, utveckling och demonstration).

Kommunerna anser att de kan bidra till en bättre granskningsprocess och att de har rätt att följa den stegvisa prövningen enligt Kärntekniklagen. För att det ska vara möjligt behöver kommunerna ges ekonomiska förutsättningar för detsamma.

Ärendets behandling

I ett tjänsteutlåtande, 2019-12-12, från tillväxt- och näringslivskontoret föreslås följande:

Oskarshamns kommun hemställer, tillsammans med Östhammars kommun, om lagändring gällande lag (2006:647) om finansiering av kärntekniska restprodukter, den så kallade finansieringslagen, i enlighet med bifogad skrivelse.

Dagens sammanträde

Ordföranden ställer proposition på tillväxt- och näringslivskontorets förslag och finner att kommunstyrelsen beslutar bifalla detta.

Beslutsunderlag

- Hemställan om lagändring i finansieringslagstiftningen 191127.
- Tjänsteutlåtande, 2019-12-12, tillväxt- och näringslivskontoret.

Skickas till: Miljödepartementet och Östhammars kommun

Kommungemensam arbetsordning för deltagande på distans i kommunstyrelsen och nämnder

Antagen i Krisledningsnämnden 2020-06-30, § 15
Reviderad på Kommunstyrelsen 2022-09-27 § 202

Arbetsordningen kompletterar reglementet och är kommunstyrelsens/nämndens sätt att bestämma vad som närmare ska gälla om deltagande på distans i styrelsen/nämnden.

Det som gäller för ledamot gäller även för ersättare som ska tjänstgöra.

När distanssammanträden får användas

§ 1

Närvaro vid sammanträden ska huvudsakligen ske med fysisk närvaro i sammanträdesrummet. Ordförande får besluta att ledamot får delta på distans om särskilda skäl föreligger.

Närvaro på distans är ett sätt för att säkerställa beslutsförheten i nämnder och kommunstyrelsen. Om flera ledamöter, ej tjänstgörande ersättare, andra som har närvarorätt och/eller tjänstepersoner anmäler önskemål om att delta i sammanträdet på distans och ordförande avser att tillåta detta för ett begränsat antal ska alltid ledamöter prioriteras. Därefter kan ej tjänstgörande ersättare, andra som har närvarorätt och tjänstepersoner ges möjlighet att delta på distans.

Ordförande i ett utskott får besluta att ledamot får delta på distans under samma föreutsättningar och på samma villkor som i styrelse/nämnd.

§ 2

Ordförande avgör om sammanträdet kan genomföras digitalt och vilka funktioner som behöver delta på den fysiska plats som angivits på kallelsen.

Åtgärder inför, under och efter sammanträdet

§ 3

Ledamot ska säkerställa att:

- Önskemål att delta på distans anmäls senast 14 dagar före sammanträdet till kommunstyrelsens/nämndens kansli med e-post.
- Den tekniska utrustningen inklusive uppkoppling vid behov testas inför sammanträdet så att kraven på ljud- och bildöverföring sker i realtid och på ett sådant sätt att samtliga deltagare kan se och höra varandra på lika villkor uppfylls. Sådant test bokas med kommunstyrelsens/nämndens kansli.
- Lokalen där ledamoten befinner sig under sammanträdet är så beskaffad att inte obehöriga kan ta del av sammanträdeshandlingar, bild eller ljud.

§ 4

Ordförande ska säkerställa att:

- Löpande ta del av önskemål att delta på distans.
- Besluta om deltagande på distans beviljas senast dagen efter det att kallelsen till sammanträdet har skickats ut.
- Ärenden där sluten omröstning kan krävas, det vill säga ärenden om val eller anställning, inte behandlas på sammanträde där ledamot ska delta på distans.

- Sammanträdet inleds med upprop för att säkerställa vilka som närvarar (i rummet eller på distans).
- Kontrollera inför beslutsfattande att alla beslutande är närvarande.
- Mötet ajourneras om ledamot som deltar på distans förlorar överföring av ljud och/eller bild. Om anslutningen inte går att återupprätta är ledamoten inte längre närvarande. Då ska ersättare tjänstgöra.
- Talarordning hålls och att alla närvarande (i rummet eller på distans) endast talar då de begärt ordet.

§ 5

Kommunstyrelsens/nämndens sekreterare ska säkerställa att:

- Önskemål från ledamöter att delta på distans skickas vidare till ordförande snarast.
- Teknik-test bokas med de som får deltagande på distans beviljat av ordförande.
- Bokning i verktyg för deltagande på distans sker med de som fått detta beviljat.
- Tillkommande handlingar och presentationer som föredragande tjänstepersoner vill hänvisa till finns tillgängliga i kommunstyrelsens/nämndens arbetsrum.
- Administrera närvaron under sammanträdet.

Säkerhet och sekretess

§ 6

Endast ärenden där harmlösa personuppgifter framgår och ärenden som inte omfattas av sekretess får behandlas om någon deltar på distans. Med harmlösa personuppgifter avses personuppgifter som inte är sekretessbelagda enligt Offentlighets- och sekretesslagen, eller räknas som känsliga eller extra skyddsvärda enligt Dataskyddsförordningen.

§ 7

Ordförande får avbryta och ytterst frånta ordet från den som otillåtet yppas personuppgifter eller sekretesskyddade uppgifter.